

Repertoriumnummer
Datum van uitspraak 20-10-2022
Rolnummer A/20/04070 A/20/01635
☐ Niet aan te bieden aan de ontvanger

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op €	op €	op €

Nederlandstalige ondernemingsrechtbank Brussel

Vonnis

Aangeboden op
Niet te registreren

8ste kamer – Zaal C

In de zaken van:

Clairfield Belgium NV, met maatschappelijke zetel te 2610 Antwerpen, Sneeuwbeslaan 20, bus 11, ingeschreven in de KBO onder het nummer 0630.733.392

eiseres (A/20/01635)
verweerster (A/20/04070)

hierna "Clairfield"

vertegenwoordigd door mr. Lauranne Truyens en mr. Bart Heynickx, advocaten met kantoor te 1000 Brussel, Havenlaan 86c, bus 414 (e-mail: bart.heynickx@altius.com)

tegen:

De Centrale Bank van Suriname, rechtspersoon krachtens de Surinaamse wet van 10 oktober 1956, met zetel te Suriname, Paramaribo, Waterkant 70, met woonstkeuze op het adres van haar raadslieden

verweerster (A/20/01635)
eiseres (A/20/04070)

hierna "CBvS"

vertegenwoordigd door mr. Bert Luyten en mr. Gerrit Hendrixx, advocaten met kantoor te 2000 Antwerpen, Oudeleeuwenrui 19 (e-mail: gerrit.hendrixx@laurius.be)

1. Procedure

De wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken werd nageleefd.

De rechtbank nam kennis van het dossier van de rechtspleging, in het bijzonder van:

- de dagvaarding van 18 mei 2020 voor deze rechtbank;
- de dagvaarding van 20 mei 2020 voor de ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen;
- het vonnis van 28 oktober 2020 van de ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen;
- de beschikking gewezen op 1 december 2020 met toepassing van artikel 747 Gerechtelijk Wetboek;

- de beschikking gewezen op 14 oktober 2021 met toepassing van artikel 748§2 Ger.W.;
- de laatste (artikel 748bis Gerechtelijk Wetboek) conclusies van partijen en de door hen ingediende stukken.

Partijen hebben de zaak gepleit op de openbare zitting van 22 september 2022, waarna de rechtbank de zaak in beraad nam.

2. Feiten

De belangrijkste feiten, relevant voor de beoordeling van het geschil, zijn als volgt samen te vatten:

1. *voorstelling van partijen*

1. Clairfield verschaft financieel advies aan grote ondernemingen, private investeerders, de publieke sector en familiale bedrijven.

Ze maakt deel uit van het internationale Clairfield netwerk en de heren Hans Buysse en Damien Coppieters zijn haar bestuurders, met dhr. Buysse als gedelegeerd bestuurder.

2. De CBvS is een onafhankelijke publieke instelling van de Republiek Suriname, opgericht op 1 april 1957. Het is een monetaire instelling, met als primaire taak het in omloop brengen van Surinaams geld. Ze is daarnaast ook de bewaarder van de internationale reserves van Suriname en ziet erop toe dat de stabiliteit van de waarde van de Surinaamse munt wordt gewaarborgd.

De wettelijke taken van de CBvS zijn vastgelegd in artikel 9 van de Wet van 10 oktober 1956 tot regeling van het Centrale Bankwezen in Suriname (hierna de "Surinaamse Bankwet"). Haar wettelijke bevoegdheden, noodzakelijk voor de uitoefening van haar taken, zijn vastgelegd in artikel 16.1 van de Surinaamse Bankwet.

3. De heer Robert-Gray van Trikt werd op 5 maart 2019 tot president van de CBvS benoemd.

Voordien was hij voorzitter van het Suriname "*Chartered Accountants Institute*".

Tot aan zijn benoeming tot president van de CBvS was hij beherend vennoot van de Surinaamse vennootschap Orion Assurance & Advisory NV (hierna "Orion"), waarvan hij tot op heden nog steeds aandeelhouder is. Orion is verbonden met Orion Capital Investments NV, waarvan dhr. van Trikt eveneens aandeelhouder is.

Orion werd bestuurd door de heer Ashween Angnoe.

4. Nog voor zijn benoeming tot president van de CBvS, zouden dhr. van Trikt en Clairfield

samen met de heer Gillmore Hoefdraad, voormalig minister van financiën van Suriname, reeds gesprekken hebben gevoerd over een plan van de CBvS om belangrijke activa in Suriname in een nationale investeringsmaatschappij onder te brengen, met het oog op een centraal beheer, wat de financiële positie van Suriname op de internationale kapitaalmarkten moest verbeteren.

Clairfield en dhr. van Trikt kenden elkaar reeds van een ander project, met name het "project Strength", dat Clairfield en Orion samen voor de Hakrinbank in Suriname uitvoerden.

De heren Buysse, van Trikt en Angnoe blijken verder op 18 september 2018 ook een Belgische vzw Limebridge te hebben opgericht, met als doel onder meer het uitvoeren van projecten in (voornamelijk) Suriname ten bate van de lokale bevolking.

2. overeenkomsten tussen partijen

5. Kort na de benoeming van dhr. van Trikt tot president van de CBvS, sloten de CBvS en Clairfield de volgende vijf overeenkomsten, die dhr. van Trikt voor de CBvS ondertekende:

- een overeenkomst van 10 mei 2019, getiteld "*Project Prodigy: Waardering van de activa van de Staat Suriname*" (vrij vertaald) (hierna "Prodigy 1");

De bedoeling van deze overeenkomst bestond erin de belangrijkste overheidsactiva in Suriname te waarderen en te evalueren welke de beste mogelijkheden waren om hun waarde te maximaliseren en zo de financiële rating van Suriname te verhogen.

- een overeenkomst van 6 augustus 2019, getiteld "*Project Prodigy 2: Ondersteuning door de Centrale Bank Van Suriname aan het Ministerie van Financiën voor het beheren van de nationale activa middels het creëren en uitbaten van de Surinaamse Participatie- en Investeringsmaatschappij*" (vrij vertaald) (hierna "Prodigy 2");

Deze overeenkomst strekte ertoe de activa in een nationale participatie- en investeringsmaatschappij onder te brengen, met het oog op een centraal beheer van de overheidsactiva om de ontwikkeling van Suriname te bespoedigen.

- een overeenkomst van 5 augustus 2019, getiteld "*Project Prodigy 3: Implementatie van de hervormingen en optimalisatie bij de Centrale Bank van Suriname*" (vrij vertaald) (hierna "Prodigy 3");

Deze overeenkomst strekte ertoe een strategische optimalisatie van de CBvS naar West-Europees model voor te stellen en door te voeren.

- een overeenkomst van 10 september 2019, getiteld "*Project Prodigy 5:*

Waardering van de Surinaamse ambassades en koop en wederhuur herstructurering (vrij vertaald) (hierna “Prodigy 5”);

Doel van deze overeenkomst was de ambassades van Suriname te waarderen en te onderzoeken of deze gebouwen voorwerp konden uitmaken van een verkoop en wederhuur.

- een overeenkomst van 9 september 2019, getiteld *“Project Lagarde 1: Waardering en billijkheidsadvies aangaande de royalties structuur van de NV Rosebel Goldmines”* (vrij vertaald) (hierna “Lagarde 1”)

Doel van deze overeenkomst, die volgens Clairfield niet alleen op vraag van de CBvS maar ook op vraag van dhr. Hoefdraad tot stand kwam, was het waarderen van de royaltystromen afkomstig van de NV Rosebel Goldmines en het onderzoeken van mogelijke structuren om de waarde hiervan aan te wenden voor de afbouw van Surinaamse overheidsschulden.

De vijf overeenkomsten bevatten een forum- en rechtskeuzebeding, op grond waarvan ze door het Belgisch recht worden beheerst en de Brusselse rechtbanken rechtsmacht hebben.

6. Clairfield stelt dat de voormelde overeenkomsten tot stand kwamen nadat de CvBS haar in april, dan wel mei 2019 vroeg zich voor de opdracht kandidaat te stellen.

Ze bezorgde op 10 mei 2019 een offerte aan de CBvS voor Prodigy 1 in de vorm van een Powerpoint, vergezeld van een “engagement letter” (“opdrachtbrief”), die dhr. van Trikt dezelfde dag nog ondertekende.

De CBvS zou volgens Clairfield ook andere offertes voor de opdracht hebben opgevraagd, waarvan echter geen staving voorligt.

Vervolgens werd de opdracht, en dit volgens Clairfield op vraag van de CBvS, in vijf overeenkomsten onderverdeeld. Dit gebeurde in de vorm van afzonderlijke opdrachtbrieven van Clairfield, die dhr. van Trikt voor de CBvS ondertekende.

Aan deze opdrachtbrieven gingen geen afzonderlijke offertes vooraf. Clairfield maakte alleen voor Prodigy 1 een voorafgaande offerte op.

3. vergoedingen en facturen van Clairfield

7. Artikel III van de opdrachtbrieven bepaalt op welke vergoeding Clairfield aanspraak kon maken.

Bij de start van elke overeenkomst was een voorschot verschuldigd en vervolgens zou Clairfield haar geleverde prestaties factureren, ofwel op basis van een vaste gefaseerde

vergoeding, dan wel op basis van uurtarieven.

Voor Prodigy 1 ging het om een vaste niet-terugbetaalbare vergoeding van 2,5 miljoen euro, waarvan 1.250.000 euro verschuldigd was bij de ondertekening en vervolgens vaste vergoedingen bij het voltooien van bepaalde delen van de opdracht.

Voor Prodigy 2 en 3 ging het om vergoedingen tegen uurtarief, met een vaste vergoeding van 425.000 euro, resp. 180.000 euro bij ondertekening en vervolgens vooropgestelde budgetten bij het voltooien van een bepaald deel van de opdracht, dan wel voor een bepaalde periode.

Voor Prodigy 5 was de CBvS een vaste niet-terugbetaalbare vergoeding per gewaardeerde ambassade verschuldigd, met een vaste vergoeding van 196.000 euro bij ondertekening, maandelijkse voorschotten, een succesvergoeding en een vergoeding tegen uurtarieven.

Voor Lagarde 1 ging het om een vaste niet-terugbetaalbare vergoeding van 620.000 euro, waarvan 300.000 euro verschuldigd was bij ondertekening en vervolgens vaste vergoedingen bij het voltooien van bepaalde delen van de opdracht.

8. Clairfield stuurde in totaal zeven facturen naar de CBvS, waarvan de CBvS er zes betaalde.

Het betrof vijf facturen voor de voorziene vaste vergoedingen verschuldigd bij de ondertekening van de overeenkomsten, evenals een factuur voor de waardering van de Afobaka stuwdam in Suriname, die volgens Clairfield niet in het originele budget was opgenomen en die ze op verzoek van de CBvS binnen Prodigy 1 factureerde.

Een zesde factuur van Clairfield van 6 april 2020 voor een bedrag van 320.000 euro bleef onbetaald. Het betrof de voorziene vaste vergoedingen voor het voltooien van Lagarde 1.

4. Orion als onderaannemer van Clairfield

9. Clairfield deed voor de uitvoering van haar opdracht voor de CBvS naar eigen zeggen beroep op diverse experts als onderaannemers, waaronder ook Orion.

Volgens haar was dit noodzakelijk, nu ze de lokale activa van Suriname niet zonder bijstand ter plaatse kon waarderen en Orion het grootste boekhoud-, fiscaal en financieel kantoor op de Surinaamse markt is, met mensen uit de "Big Four" ("Grote Vier") kantoren.

Clairfield en Orion blijken evenwel geen overeenkomst te hebben gesloten en er werd evenmin een opdrachtbrief opgemaakt.

De concrete opdracht van Orion als onderaannemer zou uit correspondentie blijken, die evenwel niet voorligt.

Reeds op 12 mei 2019, en dus kort na de ondertekening van Prodigy 1, stuurde Orion Capital Investments NV (en dus niet Orion) een factuur naar Clairfield voor een bedrag van 625.000 euro, met als beschrijving *“First Invoice regarding project “Strength”*.

Volgens Clairfield was deze beschrijving evenwel een vergissing, nu de factuur geen betrekking had op project Strength voor de Hakrinbank, maar op Prodigy 1, waar Orion als haar onderaannemer optrad.

Clairfield en Orion zouden meer bepaald hebben afgesproken om de vaste vergoeding van 1.250.000 euro verschuldigd bij de ondertekening van Prodigy 1 bij helften te verdelen, reden waarom Orion haar een bedrag van 625.000 euro factureerde.

Dit bedrag zou Clairfield vervolgens met de werkelijk geleverde prestaties vergelijken en als er zware verschillen zouden zijn in de geleverde prestaties van Clairfield en Orion, zou Clairfield de verdeling bij helften aanpassen.

Clairfield legt een overzicht van prestaties en geleverde uren voor, dat Orion haar op 7 april 2020 bezorgde en waaruit moet blijken dat Orion voor een deel van het betaalde bedrag van 625.000 euro geen prestaties leverde of aantoonde.

Ze maande Orion op 9 juli 2020 aan een bedrag van 337.355,17 euro terug te betalen, waaraan Orion evenwel geen gevolg gaf.

5. strafonderzoek in Suriname, met een strafrechtelijke veroordeling van dhr. van Trikt en dhr. Angnoe

10. Tien maanden na de benoeming van dhr. van Trikt tot president van de CBvS, werd hij op 21 januari 2020 na een intern onderzoek op verdenking van corruptie ontslagen.

De CBvS diende op 28 januari 2020 een verzoek tot instelling van een opsporingsonderzoek in, wat aanleiding gaf tot het openen van een strafrechtelijk onderzoek op 4 februari 2020 en het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek op 10 februari 2020.

Dhr. van Trikt werd in verdenking (*“verzekering”*) gesteld voor een schending van de Wet van 24 september 2017 houdende regels inzake preventie en bestrijding van corruptie en instelling van een anti-corruptie Commissie, alsmede wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Decreet Uitgifte Domein-grond (anti-corruptiewet) (hierna de *“Surinaamse anti-corruptiewet”*) en van de Surinaamse anti-witwaswet en dhr. Angnoe voor een schending van het wetboek van strafrecht van Suriname en van de Surinaamse anti-witwaswet.

Lopende het strafonderzoek werden ook de voormalig minister van financiën van Suriname, dhr. Gillmore Hoefdraad, evenals de directeur *“Legal, Compliance & International Affairs”* van de CBvS, mevrouw Faranaaz Hausil, in

beschuldiging/verdenking gesteld.

Het Surinaamse Openbaar Ministerie voerde een onderzoek naar de legitimiteit van de door dhr. van Trikt met Clairfield gesloten overeenkomsten en de eraan onderliggende geldstromen, in het bijzonder die van Clairfield naar Orion (Capital Investments NV) en de heren Angnoe en van Trikt, al dan niet via vzw Limebridge.

11. De Procureur-Generaal (hierna "PG") gaf op 29 juli 2020 opdracht aan het onafhankelijk adviesbureau Kroll om aan de hand van de volgende drie vragen een onderzoek te voeren naar de overeenkomsten tussen Clairfield en de CBvS:

- was Clairfield gekwalificeerd - i.e. is ze een bona fide en bekwame onderneming - om de opdrachten uit te voeren waarvoor ze werd aangesteld?
- is de door Clairfield bedongen financiële vergoeding voor de Clairfield overeenkomsten proportioneel?
- zijn de afspraken inzake facturatie en betaling gebruikelijk bij dit soort overeenkomsten?

Kroll richtte zich op 16 september 2020 tot Clairfield met een vragenlijst.

Clairfield bezorgde haar antwoorden op 19 oktober 2020 aan Kroll, vergezeld van (i) alle door haar in het kader van de opdracht opgestelde rapporten en (ii) een overzicht van het digitale klantendossier voor de CBvS.

Kroll stelde hierop een ontwerprapport op, dat ze op 8 januari 2021 aan Clairfield bezorgde.

Volgens Clairfield was het antwoord van Kroll op de drie door de PG gestelde vragen - behoudens enkele verkeerd geformuleerde voorbehouden en onjuiste vaststellingen - in haar voordeel, doch velde Kroll in het rapport ten onrechte ook een oordeel over de kwaliteit van het geleverde werk, de tijdsbesteding, de proportionaliteit van de vergoedingen en de ervaring van Clairfield.

Clairfield bezorgde op 25 januari 2021 haar opmerkingen op het ontwerprapport aan Kroll, waarmee Kroll volgens haar evenwel geen rekening hield, nu haar eindrapport van 15 maart 2021 een bijna identieke kopie van het ontwerprapport was.

12. Het strafonderzoek leidde tot een strafrechtelijke veroordeling van de heren van Trikt en Angnoe bij vonnissen van 31 januari 2022 van het Kantongerecht (tweede kanton) van Suriname.

De strafrechter veroordeelde dhr. van Trikt voor verschillende feiten, waaronder voor:

- de ondertekening van de vijf overeenkomsten met Clairfield, waarmee dhr. van Trikt volgens de strafrechter opzettelijk financieel nadeel toebrengt aan de CBvS,

dan wel financieel nadelige voorwaarden bedong, in strijd met de ter zake geldende voorwaarden, wettelijke voorschriften of procedures en teneinde voor zichzelf en ten behoeve van anderen, met name de heren Angnoe, Buysse en Hoefdraad en Clairfield, Orion en het Ministerie van Financiën een onrechtmatig voordeel te verkrijgen, waarmee hij een inbreuk pleegde op artikel 13, lid 1 van de Surinaamse anti-corruptiewet;

- de betaling van 625.000 euro aan Orion (Capital Investments NV) en van 90.900 euro en 9.100 euro aan vzw Limebridge voor de aankoop van een Range Rover, hoewel dhr. van Trikt wist dat deze bedragen afkomstig waren uit een misdrijf, waarmee hij een inbreuk pleegde op artikel 1b van de Surinaamse anti-witwaswet.

Bij vonnis van dezelfde datum veroordeelde de strafrechter ook dhr. Angnoe voor diverse feiten, waaronder:

- mededaderschap aan de door dhr. van Trikt begane schending van artikel 13, lid 1 van de Surinaamse anti-corruptiewet wat de ondertekening van Prodigy 1 en 2 betreft;
- het opmaken van een valse “verklaring inkomende betalingen” van de Hakrinbank om de van Clairfield ontvangen betaling van 625.000 euro te rechtvaardigen, waarmee hij een inbreuk pleegde op artikel 278, lid 1 van het Surinaams wetboek van strafrecht;
- de (ontvangen) betalingen van 625.000 euro en van 90.900 euro en 9.100 euro voor de aankoop van een Range Rover, hoewel hij wist dat deze bedragen afkomstig waren uit een misdrijf, waarmee hij een inbreuk pleegde op artikel 1b van de Surinaamse anti-witwaswet.

13. In het motiverend gedeelte wees de strafrechter, wat de betaling van 625.000 euro van Clairfield aan Orion (Capital Investments NV) betrof, op het gebrek aan een rechtvaardiging voor deze betaling en het bestaan van tegenstrijdige verklaringen hierover.

Zo bleek dhr. Angnoe zowel in zijn “*verklaring inkomende betalingen*” als in een brief aan een rechter-commissaris voor te houden dat het geld binnen het project “Strength” voor de Hakrinbank kaderde, om dan vervolgens, na met een getuigenverklaring van de directeur van de Hakrinbank te zijn geconfronteerd, te stellen dat de betaling op het project Prodigy betrekking had, hoewel Clairfield en Orion hierover geen overeenkomst sloten en geen onderbouwing van de door Orion geleverde prestaties voorhanden is.

De strafrechter verwees in dit verband ook naar een verklaring van dhr. van Trikt van 17 februari 2020 in het gerechtelijk vooronderzoek, waarin hij zou verklaard hebben dat Orion bij drie van de overeenkomsten met Clairfield betrokken was, maar niet in die mate

dat Clairfield haar als onderaannemer zou hebben aangenomen.

De strafrechter achtte het verder op basis van het gevoerde onderzoek aangetoond dat:

- Orion de ontvangen betaling van 625.000 euro niet alleen voor het aflossen van leningen van de vennootschap aanwendde, maar ook voor het aflossen van persoonlijke leningen van de echtgenote van dhr. van Trikt;
- de Belgische vzw Limebridge als tussenschakel fungeerde voor de aanschaf van een Range Rover voor dhr. Angnoe en dit via de uitvoering van een betaling van 100.000 euro op een Nederlandse rekening.

14. Bij arrest van 17 december 2021 van het Surinaamse Hof van Justitie werd ook voormalig minister van financiën Hoefdraad strafrechtelijk bij verstek veroordeeld.

Naast andere misdrijven, achtte het Hof hem met verwijzing naar de overeenkomsten tussen partijen als medepleger van dhr. van Trikt schuldig aan een schending van artikel 13 van de Surinaamse anti-corruptiewet.

De Surinaamse Staat trachtte dhr. Hoefdraad via een zogenaamde "Red Notice" van Interpol in het buitenland te laten opsporen, wat Interpol evenwel zou hebben geweigerd.

Clairfield legt hierover krantenartikels voor, waaruit moet blijken dat Interpol het rechtssysteem in Suriname als een "farce" zou beschouwen en het land zelf niet als een rechtsstaat zou aanzien.

15. Clairfield, noch dhr. Buysse werden in Suriname van enig misdrijf in verdenking gesteld.

Ze waren geen partij in de voormelde strafprocedures en hun vraag tot inzage in het strafdossier werd op 30 juni 2020 door het Openbaar Ministerie in Suriname geweigerd.

6. impact van het strafonderzoek en ontstaan van het geschil tussen partijen

15. Clairfield stelt dat ze, vermoedelijk naar aanleiding van het strafonderzoek, vanaf begin 2020 geen berichten meer ontving van de CBvS.

Op 20 februari 2020 stuurde Clairfield een stand van zaken van de verschillende overeenkomsten naar de CBvS, waarin ze aangaf dat ze kennis kreeg van de berichtgeving rond de centrale bank en dhr. van Trikt en naar de onderlinge overeenkomst tussen partijen om de expertmeetings voor Prodigy 3 voor onbepaalde tijd uit te stellen.

Ze gaf aan dat ze haar contractuele verbintenissen niettemin verder zou uitvoeren, de projecten in de mate van het mogelijke verder zou uitvoeren en op volle medewerking van de CvBS rekende.

16. Op 30 maart 2020 bezorgde Clairfield vervolgens het definitief rapport Lagarde 1 aan de CBvS.

Vervolgens maakte Clairfield haar slotfactuur 2020-014 van 320.000 euro voor Lagarde 1 op, die ze op 6 april 2020 aan de CBvS bezorgde.

De CBvS uitte op 29 april 2020 protest tegen de factuur.

Ze stelde tot geen betaling gehouden te zijn, nu de overeenkomst die aan de factuur ten grondslag ligt absoluut nietig is, gelet op de aan het licht gekomen feiten in het kader van het strafrechtelijk onderzoek, die op een schending van de openbare orde wijzen, zowel in België als in Suriname.

17. Op 18 mei 2020 dagvaardde Clairfield de CBvS voor deze rechtbank.

Twee dagen later, op 20 mei 2020, volgde een dagvaarding van de CBvS voor de ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen.

Bij vonnis van 28 oktober 2020 verklaarde de ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen zich territoriaal onbevoegd en verwees de zaak naar deze rechtbank.

3. Vorderingen van partijen

18. Overeenkomstig haar syntheseconclusie, ingediend op 30 juni 2022, luidt de vordering van Clairfield als volgt:

“In hoofdde

De Centrale Bank van Suriname te horen veroordelen tot betaling aan Clairfield van de factuur met nummer 2020-014 van 6 april 2020 voor een bedrag in hoofdsom van 320.000 EUR, te vermeerderen met de intresten aan de intrestvoet op basis van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand, vanaf 6 april 2020 tot de dag van algehele betaling, alsmede een schadevergoeding van 32.000 EUR (10%) op basis van dezelfde wet;

Te oordelen dat de Centrale Bank van Suriname de Overeenkomsten op onrechtmatige wijze heeft beëindigd en dienvolgens de Centrale Bank van Suriname te horen veroordelen tot vergoeding van de schade die Clairfield hierdoor heeft geleden, voorlopig geraamd op een bedrag van 1.200.000 EUR, te vermeerderen met de intresten aan de intrestvoet op basis van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand, vanaf de datum van dagvaarding tot de dag van algehele betaling, alsmede een schadevergoeding van minstens 10.000 EUR (10%) op basis van dezelfde wet;

In ondergeschikte orde

Indien Uw Rechtbank van oordeel zou zijn dat de Overeenkomsten nietig zijn, te oordelen dat er geen teruggaveverplichting bestaat in hoofde van Clairfield;

In ieder geval

De Centrale Bank van Suriname te horen veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rolrechten, de dagvaardingskosten, de eventuele kosten van vertaling en de rechtsplegingsvergoeding voor een basisbedrag van 19.500 EUR (vorderingen boven de 1 miljoen euro, mogelijks te indexeren)."

19. Overeenkomstig haar syntheseconclusie, ingediend op 22 augustus 2022, luidt de vordering van de CBvS als volgt:

"De zaken gekend onder rolnummer A/20/01635, respectievelijk rolnummer A/20/04070, te voegen in toepassing van de artikelen 30 juncto 856, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek;

De vorderingen van Clairfield ontvankelijk, doch ongegrond te verklaren;

De vorderingen van de Centrale Bank van Suriname ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Dienvolgens, de nietigheid van de overeenkomsten gesloten tussen de Centrale Bank van Suriname en Clairfield met betrekking tot de opdrachten Prodigy 1, Prodigy 2, Prodigy 3, Prodigy 5 en Lagarde 1 uit te spreken;

*Dienvolgens, Clairfield te veroordelen tot terugbetaling aan de Centrale Bank van Suriname van alle uit hoofde van de nietige overeenkomsten ontvangen vergoedingen ten belope van de som van **2.552.932.59 EUR**, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten vanaf de datum van dagvaarding en tot op de dag van algehele betaling.*

*In subsidiaire orde, en enkel in zoverre uitsluitend de nietigheid van de overeenkomsten gesloten tussen de Centrale Bank van Suriname en Clairfield met betrekking tot de opdrachten Prodigy 1, Prodigy 2, Prodigy 5 en Lagarde 1 zou worden uitgesproken, Clairfield te veroordelen tot terugbetaling aan de Centrale Bank van Suriname van alle uit hoofde van deze nietige overeenkomsten ontvangen vergoedingen ten belope van de som van **2.372.932.59 EUR**, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten vanaf de datum van dagvaarding en tot op de dag van algehele betaling.*

In ieder geval, Clairfield te veroordelen in alle kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, in hoofde van de Centrale Bank van Suriname voorlopig begroot op 19.500,00 EUR."

4. Beoordeling door de rechtbank

4.1 Bevoegdheid van de rechtbank

20. De bevoegdheid van de rechtbank maakt niet het voorwerp uit van enige exceptie opgeworpen door partijen.

De ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen heeft de zaak met rolnummer A/20/04070 bij vonnis van 20 mei 2020 naar deze rechtbank verwezen.

De rechtbank is, wat haar bevoegdheid betreft, door deze beslissing gebonden (artikel 660, tweede lid Ger.W.).

Partijen vragen de samenvoeging van deze zaak met de zaak met rolnummer A/20/01635, die Clairfield voor deze rechtbank heeft ingeleid en waarin de CBvS de bevoegdheid van de rechtbank niet afwijst.

De rechtbank stelt vast dat ze op grond van artikel 573 Ger.W. materieel bevoegd is om van deze zaak kennis te nemen.

Het betreft een geschil tussen ondernemingen als bedoeld in artikel I.1, 1° van het Wetboek van economisch recht, dat niet valt onder de bijzondere bevoegdheid van een ander rechtscollege.

4.2 Toelaatbaarheid van de vorderingen

21. De toelaatbaarheid van de vorderingen maakt niet het voorwerp uit van een exceptie van ontoelaatbaarheid.

De rechtbank stelt vast dat er geen gronden van ontoelaatbaarheid zijn die ze ambtshalve moet opwerpen.

De vorderingen zijn dus toelaatbaar.

4.3 Ten gronde

1. samenvoeging van beide zaken

22. Partijen vragen de samenvoeging van de zaken met rolnummers A/20/01635 en A/20/04070 op grond van samenhang.

Aangezien de vorderingen van partijen in beide zaken hetzelfde geschil betreffen en dezelfde oorzaak hebben, is het wenselijk beide zaken samen te behandelen en te berechten om onverenigbare oplossingen bij een afzonderlijke berechting te vermijden.

De rechtbank geeft daarom gevolg aan het gezamenlijk verzoek tot samenvoeging.

2. overzicht van de vorderingen

23. Clairfield vordert ten aanzien van de CBvS betaling van haar openstaande factuur 2020-014 van 320.000 euro voor Lagarde 1.

Ze verwijt de CBvS daarnaast ook een onrechtmatige beëindiging van de vijf overeenkomsten en maakt aanspraak op een schadevergoeding, die ze op 1.200.000 euro raamt.

24. De CBvS betwist de vordering van Clairfield.

Ze vordert op basis van vier nietigheidsgronden de nietigverklaring van de overeenkomsten en een terugbetaling van de reeds aan Clairfield betaalde som van 2.552.932,59 euro.

3. ingeroepen nietigheid van de overeenkomsten

3.1 schending van de Surinaamse anti-corruptiewet (eerste nietigheidgrond)

25. Overeenkomstig artikel 98, §1 van het wetboek van internationaal privaatrecht wordt het recht toepasselijk op contractuele verbintenissen vastgesteld door Verordening nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (hierna "Rome I-Vo").

Op grond van artikel 3.1 Rome I-Vo wordt een overeenkomst beheerst door het recht dat partijen hebben gekozen.

Tussen partijen bestaat geen betwisting dat de vijf overeenkomsten een geldig rechtskeuzebeding in de zin van artikel 3.1 Rome I-Vo bevatten, op grond waarvan ze aan het Belgisch recht onderworpen zijn.

26. Naast de bepalingen van bijzonder dwingend recht van het forum, voorziet artikel 9, lid 3 Rome I-Vo ook in een mogelijkheid om bepalingen van bijzonder dwingend recht van derde staten toe te passen, op voorwaarde dat (i) het bepalingen betreft van het land waar de verbintenissen krachtens de overeenkomst moeten worden nagekomen of zijn nagekomen en (ii) deze bepalingen de tenuitvoerlegging van de overeenkomst onwettig maken.

Bij de beslissing om al dan niet aan deze bepalingen gevolgen toe te kennen, moet de rechtbank rekening houden met hun aard en doel en met de gevolgen die de toepassing of niet-toepassing van deze bepalingen kunnen hebben.

Bepalingen van bijzonder dwingend recht zijn, overeenkomstig artikel 9, lid 1 Rome I-Vo, bepalingen aan de inachtneming waarvan een land zoveel belang hecht voor de handhaving van zijn openbare belangen zoals zijn politieke, sociale of economische organisatie, dat zij moeten worden toegepast op elk geval dat onder de werkingssfeer ervan valt, ongeacht welk recht overeenkomstig deze verordening overigens van toepassing is op deze overeenkomst.

27. Volgens de CBvS is artikel 13 van de Surinaamse anti-corruptiewet te beschouwen als een bepaling van bijzonder dwingend recht in de zin van artikel 9 Rome I-Vo en moet de rechtbank de vijf overeenkomsten met Clairfield op grond van deze bepaling nietig verklaren.

Ze verwijst in dit verband naar:

- de vonnissen van 31 januari 2022, waarin de heren van Trikt en Angnoe, specifiek voor wat betreft het aangaan van de vijf overeenkomsten met Clairfield, voor een inbreuk op artikel 13.1 van de Surinaamse anti-corruptiewet werden veroordeeld;
- artikel 13.4 van de Surinaamse anti-corruptiewet, op grond waarvan overeenkomsten die in strijd met artikel 13.1 van de Surinaamse anti-corruptiewet zijn gesloten, van rechtswege nietig zijn.

28. Clairfield is op haar beurt van oordeel dat de rechtbank artikel 13 van de Surinaamse anti-corruptiewet niet kan toepassen, en dit omdat:

- de CBvS niet bewijst dat artikel 13 van de Surinaamse anti-corruptiewet een bepaling van bijzonder dwingend recht in de zin van artikel 9 Rome I-Vo uitmaakt;
- het land waar de verbintenissen krachtens de overeenkomst moeten worden nagekomen niet Suriname was, maar België;
- artikel 13.1 van de Surinaamse anti-corruptiewet geen betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van de overeenkomst, maar op de totstandkoming ervan;
- de CBvS niet aantoont dat er sprake is van een uitzonderlijke omstandigheid die de toepassing van artikel 9 Rome I-Vo rechtvaardigt;
- de rechtbank in elk geval niet verplicht is rekening te houden met artikel 13 van de Surinaamse anti-corruptiewet.

29. Het bijzonder dwingend recht in de zin van artikel 9 Rome I-Vo is een specifieke categorie van bepalingen waarvan partijen niet bij overeenkomst kunnen afwijken omwille van hun grote waarde voor de fundamentele van de maatschappij.

Het betreft een uitzondering op de wilsautonomie, die de hoeksteen is van het Rome I-regime, en om die reden restrictief te interpreteren is.

Of een bepaling al dan niet van bijzonder dwingend recht is, bepaalt het betrokken land, in dit geval Suriname, zelf.

Hiertoe is niet vereist dat het betrokken land de bepaling uitdrukkelijk als zijnde een bepaling van bijzonder dwingend recht kwalificeert, maar wel dat het betrokken land aan die bepaling een dergelijk groot belang hecht dat het gerechtvaardigd is af te wijken van het recht dat partijen als toepasselijk recht hebben aangeduid.

Het komt op grond van de rechtspraak van het Hof van Justitie aan de nationale rechter

toe vast te stellen of een bepaling al dan niet van bijzonder dwingend recht is.

Hoewel partijen een belangrijke rol hebben om de rechtbank in de beoordeling en analyse van een ingeroepen bepaling bij te staan, komt het niet aan hen toe aan te tonen dat een bepaling van bijzonder dwingend recht is.

Een wettelijke bepaling die ertoe strekt publieke corruptie te vermijden en te bestrijden, is essentieel voor het algemeen belang en kwalificeert als een bepaling van bijzonder dwingend recht in de zin van artikel 9 Rome I-Vo.

Dergelijke bepaling is van dermate fundamenteel belang dat het gerechtvaardigd kan zijn af te wijken van het recht dat partijen als toepasselijk recht hebben aangeduid.

30. De rechtbank acht het aangetoond dat Clairfield haar kenmerkende of karakteristieke verbintenissen op grond van de overeenkomsten in Suriname moest uitvoeren.

Vooreerst stelt Clairfield zelf dat haar verbintenissen in feite één enkele (grote) opdracht vormden, die partijen louter om sneller vooruitgang te boeken in verschillende (deel)opdrachten en overeenkomsten hebben onderverdeeld.

Deze opdracht strekte ertoe (i) de belangrijkste overheidsactiva van Suriname te waarderen en centraal door een participatie- en investeringsmaatschappij te laten beheren en (ii) de CBvS naar een Europees model te hervormen, met bijkomend een waardering van de ambassades van Suriname en van de royaltystromen van een belangrijke goudmijn in Suriname, gekoppeld aan een onderzoek van de mogelijkheden tot verkoop en wederinhuur van de ambassades en tot gebruik van de royaltystromen om Surinaamse overheidsschulden af te bouwen.

Clairfield kon een dergelijke opdracht niet vanuit België uitvoeren, maar moest de opdracht minstens deels in Suriname uitvoeren, wat ze zelf ook erkent, nu ze aangeeft dat ze voor de uitvoering van de opdracht met een lokale partner in Suriname, met name Orion, moest samenwerken.

Aan de voorwaarde dat de ingeroepen bepaling een bepaling moet zijn van het land waar de verbintenissen krachtens de overeenkomst moeten worden nagekomen, is dus voldaan.

Verder is ook voldaan aan de voorwaarde dat de ingeroepen bepaling de tenuitvoerlegging van de overeenkomst onwettig moet maken.

Artikel 13.4 van de Surinaamse anti-corruptiewet sanctioneert een miskennis van artikel 13.1 van deze wet immers met een nietigheid van rechtswege.

31. Uit het voorgaande volgt dat voldaan is aan alle voorwaarden om op grond van artikel 9, lid 3 Rome I-Vo aan artikel 13.1 van de Surinaamse anti-corruptiewet gevolgen toe te

kennen.

Gelet op de aard en het doel van artikel 13.1 van de Surinaamse anti-corruptiewet en na afweging van de gevolgen die de toepassing of niet-toepassing van dit artikel kunnen hebben, acht de rechtbank het noodzakelijk en gerechtvaardigd dit artikel, ondanks de rechtskeuze van partijen voor het Belgisch recht, toe te passen.

Artikel 13.1 van de Surinaamse anti-corruptiewet luidt als volgt:

*“Het is de publieke functionaris in de uitoefening van zijn functie verboden om handelingen te verrichten, te adviseren, en besluiten te nemen, waarbij door hem wordt gehandeld in strijd met de ter zake geldende wettelijke voorschriften, voorwaarden of procedures, om voor zichzelf of een ander enig onrechtmatig voordeel te verkrijgen en/of waarbij aan de Staat of een staatsinstelling opzettelijk enig financieel nadeel wordt toegebracht of financieel nadelige voorwaarden worden bedongen.
Het bepaalde in de eerste volzin betreft onder meer handelingen en besluiten met betrekking tot:
(...)”*

Dhr. van Trikt werd bij vonnis van 31 januari 2022 van het Kantongerecht Tweede Kanton strafrechtelijk veroordeeld voor een inbreuk op voormeld artikel en dit specifiek omwille van het aangaan van de vijf overeenkomsten met Clairfield.

Clairfield stelt terecht dat noch zichzelf, noch dhr. Buysse voor enige strafrechtelijke inbreuk in verdenking werden gesteld en ook geen strafrechtelijke veroordeling opliepen.

Dit doet evenwel geen afbreuk aan de strafrechtelijke veroordeling van dhr. van Trikt, die de rechtbank, in tegenstelling tot wat Clairfield lijkt voor te houden, niet zonder meer naast zich neer kan leggen.

De voorgelegde krantenartikels over de weigering van Interpol om dhr. Hoefdraad te seinen, zijn in dit verband niet relevant, nu ze vooreerst een andere strafrechtelijke veroordeling betreffen en de rechtbank in elk geval uit krantenartikels geen tegenbewijs van de door de Surinaamse strafrechter vastgestelde feiten kan putten.

Clairfielt reikt geen objectieve en verifieerbare elementen aan die de rechtbank toelaten te besluiten dat het vonnis van 31 januari 2022 tegen dhr. van Trikt in België niet tot bewijs van de erin vastgestelde feiten kan strekken en ze levert evenmin een tegenbewijs tegen deze vaststellingen.

Bij gebrek hieraan, volgt uit het vonnis van 31 januari 2022 tegen dhr. van Trikt dat de overeenkomsten tussen partijen in strijd zijn met artikel 13.1 van de Surinaamse anti-corruptiewet en volgt hieruit op grond van artikel 13.4 van dezelfde wet dat ze van rechtswege nietig zijn.

De eerste door de CBvS opgeworpen nietigheidsgrond is bijgevolg gegrond.

3.2 ongeoorloofde oorzaak (derde nietigheidsgrond)

32. De CBvS werpt verder ook de nietigheid van de overeenkomsten op wegens ongeoorloofde oorzaak.

Ze stelt dat zowel dhr. van Trikt als Clairfield zich persoonlijk met de overeenkomsten wensten te verrijken en dit via een oneigenlijk gebruik (misbruik) van het openbaar ambt van dhr. van Trikt en van de (overheids-)gelden van de CBvS.

Dit blijkt volgens haar uit (i) het verloop van de gunning van de opdrachten aan Clairfield, (ii) het voorwerp van de toegekende opdrachten en de wettelijke taken van de CBvS, (iii) de buitensporige vergoedingen en ongebruikelijke modaliteiten, (iv) de manifeste wanverhouding tussen de betaalde vergoedingen en de daadwerkelijk geleverde prestaties, (v) de betalingen aan Orion in het kader van de (beweerde) onderaanneming en (vi) de oprichting en het misbruik van vzw Limebridge door de heren van Trikt, Angnoe en Buysse.

Clairfield betwist dit en stelt dat de CBvS geen enkel bewijs bijbrengt waaruit af te leiden valt dat ze zich met de overeenkomsten persoonlijk wou verrijken, noch dat ze om onrechtmatige doeleinden een samenwerking met Orion aanging.

33. De oorzaak van een overeenkomst bestaat uit de determinerende beweegredenen die elke partij ertoe hebben bewogen om de overeenkomst te sluiten en die gekend waren of behoorden te zijn aan de andere partij.

De oorzaak van een overeenkomst is ongeoorloofd wanneer ze strijdig is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen, waardoor de overeenkomstig nietig is en geen gevolg kan hebben.

De rechtbank moet het bestaan en de geoorloofdheid van de oorzaak op het ogenblik van de totstandkoming van de rechtshandeling beoordelen, met dien verstande dat ze met latere feiten rekening kan houden, wanneer die een licht kunnen werpen op de situatie op het ogenblik van de totstandkoming van de rechtshandeling.

De nietigheid wegens ongeoorloofde oorzaak vereist niet dat alle beweegredenen ongeoorloofd zijn. Het volstaat dat één van de determinerende beweegredenen ongeoorloofd is.

De ongeoorloofde oorzaak moet verder ook niet gemeenschappelijk zijn aan alle partijen. Het volstaat dat een der partijen met een ongeoorloofd opzet heeft gehandeld, zonder dat vereist is dat de medecontractant van dat opzet op de hoogte was.

34. De rechtbank treedt de CBvS bij dat uit het feitenverloop en de voorgelegde stukken

blijkt dat dhr. van Trikt en Clairfield de overeenkomsten hebben gesloten met de bedoeling ten nadele van de CBvS een onrechtmatig voordeel te behalen, met name door:

- met misbruik van het openbaar ambt van dhr. van Trikt vanuit de CBvS hoge vergoedingen aan Clairfield toe te kennen, en vervolgens;
- via het inschakelen van Orion als beweerde onderaannemer en het uitvoeren van betalingen aan en door de Belgische vzw Limebridge, een substantieel deel hiervan aan de heren van Trikt en Angnoe te laten toekomen.

Dit vindt vooreerst steun in de wijze waarop dhr. van Trikt de opdracht aan Clairfield heeft toegekend, met name slechts enkele maanden na zijn benoeming tot president van de CBvS, zonder enige vorm van concurrentie en op basis van slechts één bij Clairfield opgevraagde offerte voor Prodigy 1, die dhr. van Trikt meteen bij ontvangst goedkeurde.

Voor de overige overeenkomsten Prodigy 2, 3, 5 en Lagarde 1 vroeg dhr. van Trikt zelfs geen enkele offerte op, maar ondertekende hij meteen opdrachtbrieven van Clairfield.

Dit is des te meer opmerkelijk nu de aan Clairfield toegekende opdrachten, buiten Prodigy 3, buiten de wettelijke bevoegdheden van de CBvS vielen, zoals vastgelegd in artikel 16.1 van de voorgelegde Surinaamse Bankwet 1956 (zie *infra*, randnummer 39).

Overeenkomstig artikel 16.2 van deze wet kan de CBvS slechts met goedkeuring van de Surinaamse Regering en na het horen van de raad van commissarissen andere werkzaamheden (dan de in artikel 16.1 opgesomde) verrichten, terwijl voor het aangaan van de overeenkomsten met Clairfield geen goedkeuring van de Surinaamse Regering voorlag en ook de raad niet werd gehoord.

35. Het onrechtmatig oogmerk valt verder ook af te leiden uit de wanverhouding tussen de hoge vergoeding die de CBvS aan Clairfield verschuldigd was en de beperkte prestaties die Clairfield hiervoor leverde.

Zo was de CBvS op grond van de overeenkomsten minimaal 4.526.000 euro aan Clairfield verschuldigd, waarvan reeds 2.351.000 euro bij ondertekening van de overeenkomsten en waarvan 1.550.000 euro als "niet-terugbetaalbaar" werd aangemerkt.

Ondanks de ruime voorschotten die de CBvS meteen bij aanvang aan Clairfield verschuldigd was, blijkt Clairfield haar opdracht slechts beperkt te hebben uitgevoerd en bepaalde uitvoeringstermijnen niet te hebben nageleefd.

Zo blijkt ze Prodigy 1 niet te hebben voltooid, hoewel deze opdracht volgens de opdrachtbrief binnen de zes maanden en dus op 10 november 2019 zou eindigen.

Uit geen enkel stuk blijkt dat partijen de uitvoeringstermijn van zes maanden zouden hebben verlengd, noch dat het aan de CBvS dan wel aan derden te wijten was dat

Clairfield Prodigy 1 niet voltooide.

Clairfield staft verder evenmin waarom de uitvoering van Prodigy 3 vertraging opliep, noch dat de uitvoering van Prodigy 5 naar februari zou zijn “opgeschoven”.

Verder verklaart ze ook niet waarom ze plots eind maart 2020 haar eindrapport Lagarde 1 aan de CBvS bezorgde, hoewel haar ontwerprapport reeds in november 2019 klaar was en de transactie waarvoor dit rapport bedoeld was ook reeds dan plaatsvond.

Ten slotte verklaart ze evenmin de afwezigheid van enig spoor van prestaties geleverd door de specialisten die ze als onderaannemers zou inschakelen en die ze, in tegenstelling tot Orion (zie *infra*), wél bij naam noemde in haar opdrachtbrieven.

36. Verder blijkt het onrechtmatig oogmerk ook uit de betaling van 625.000 euro van Clairfield aan Orion (Capital Investments NV), vennootschappen waarvan dhr. van Trikt aandeelhouder is.

Deze betaling dekte volgens Clairfield prestaties die Orion als onderaannemer zou uitvoeren.

Hoewel reeds van bij aanvang duidelijk was dat Clairfield Orion als onderaannemer zou inschakelen, maakte ze hiervan in haar offerte en opdrachtbrieven evenwel geen melding.

Tussen Clairfield en Orion blijkt ook geen geschreven overeenkomst of opdrachtbrief te bestaan.

De factuur op basis waarvan Clairfield de betaling van 625.000 euro uitvoerde, dateert reeds van 12 mei 2019 en dus van vlak na de ondertekening van de eerste opdrachtbrief van Clairfield voor Prodigy 1 door dhr. Van Trikt.

Deze factuur gaat evenwel niet uit van Orion, maar van Orion Capital Investments NV.

Verder verwijst de factuur in haar omschrijving naar “project strength” en niet naar Prodigy 1.

Clairfield blijkt de factuur meteen te hebben betaald, hoewel zowel de verzender als de beschrijving ervan onjuist waren.

Behoudens een “voorbeeld van rapport” en een door Orion op 7 april 2020 meegedeeld overzicht van gepresteerde uren, liggen van de beweerde prestaties van Orion als onderaannemer van Clairfield ook geen stukken voor.

37. Ten slotte blijkt het onrechtmatig oogmerk ook uit het inschakelen van vzw Limebridge voor de aankoop van een voertuig voor dhr. Angnoe.

Vzw Limebridge werd in 2018 opgericht door de heren van Trikt, Angnoe en Buysse en dit

met als doel onder meer het uitvoeren van projecten in (voornamelijk) Suriname ten bate van de lokale bevolking.

Partijen blijken de vzw evenwel, buiten haar doel, te hebben ingeschakeld voor de aankoop van een Range Rover voor dhr. Angnoe.

Volgens de verklaringen van dhr. Buysse ter zitting waren de hiervoor gebruikte gelden minstens deels afkomstig van Clairfield, en bij uitbreiding van de CBvS, en waren het gelden die voor dhr. Marc Waaldijk, een andere door Clairfield ingeschakelde onderaannemer, bestemd waren.

Op de vraag van de rechtbank waarom Clairfield deze gelden aan vzw Limebridge betaalde en de vzw hiermee vervolgens een voertuig voor de dhr. Angnoe aankocht, kwam geen duidelijk, noch pertinent antwoord.

38. Uit de voorgaande elementen blijkt, naar het oordeel van de rechtbank, afdoende dat partijen de overeenkomsten hebben gesloten met de bedoeling een strafbare met de openbare orde strijdige toestand in stand te houden, met name het opzetten van een constructie met misbruik van het openbaar ambt van dhr. van Trikt om ten nadele van de CvBS een onrechtmatig voordeel te bekomen.

De overeenkomsten hebben dan ook een ongeoorloofde oorzaak en zijn nietig.

Dit geldt ook indien Clairfield, zoals ze beweert, met de overeenkomsten wel een rechtmatig doel zou hebben nagestreefd en de ongeoorloofde oorzaak dus niet gemeenschappelijk zou zijn geweest.

De ongeoorloofde oorzaak moet immers niet aan alle partijen gemeenschappelijk zijn. Het volstaat dat een van de partijen met een ongeoorloofd opzet heeft gehandeld, zonder dat vereist is dat de medecontractant hiervan op de hoogte was.

Verder doet ook het feit dat Clairfield deels uitvoering gaf aan de overeenkomsten, sommige van haar prestaties zouden zijn "benut" en nog andere personen binnen de CBvS op de hoogte waren van het bestaan van de overeenkomsten, geen afbreuk aan de ongeoorloofde oorzaak van de overeenkomsten.

Ook de derde door de CBvS opgeworpen nietigheidsgrond is dus gegrond.

3.3 gebrek aan handelingsbekwaamheid (vierde nietigheidsgrond)

39. Volgens de CBvS beschikte dhr. van Trikt verder ook niet over de vereiste rechtsbekwaamheid, minstens handelingsbekwaamheid en zijn de overeenkomsten ook om die reden nietig.

Ze stelt meer bepaald dat de overeenkomsten buiten de wettelijke bevoegdheden van de

CBvS, zoals opgesomd in artikel 16.1 van de Surinaamse Bankwet, vielen en dhr. van Trikt op grond van artikel 16.2 van dezelfde wet bijgevolg goedkeuring van de Surinaamse regering moest bekomen en de raad van commissarissen moest horen alvorens de overeenkomsten te kunnen aangaan, terwijl geen dergelijke goedkeuring voorlag en hij de raad niet hoorde.

Clairfield betwist dit en stelt dat de overeenkomsten wel degelijk binnen de wettelijke taken en bevoegdheden van de CBvS vielen.

De rechtbank treedt dit niet bij.

Het sluiten van overeenkomsten die ertoe strekken overheidsactiva te waarderen (Prodigy 1), in een participatie- en investeringsmaatschappij onder te brengen (Prodigy 2), met het oog op een mogelijke verkoop en wederhuur ambassades te waarderen (Prodigy 5) en voor de afbouw van overheidsschulden royaltystromen te waarderen (Lagarde 1), kadert niet binnen de werkzaamheden opgesomd in artikel 16.1 van de Surinaamse Bankwet, waarvoor de CBvS wettelijk bevoegd is.

Dhr. van Trikt moest bijgevolg, minstens voor de voormelde overeenkomsten, het voorschrift in artikel 16.2 van de Surinaamse Bankwet naleven, wat hij niet deed.

Hij beschikte dan ook niet over de vereiste bekwaamheid om de voormelde overeenkomsten voor de CBvS aan te gaan.

40. Clairfield stelt ten onrechte dat de onbekwaamheid van dhr. van Trikt niet tot nietigheid van de overeenkomsten kan leiden omdat ze er bij toepassing van de leer van het schijnmandaat rechtmatig op mocht vertrouwen dat dhr. van Trikt wél bekwaam was.

De vraag of dhr. van Trikt bekwaam was om de CBvS te verbinden wordt overeenkomstig de artikelen 110 en 111 van het wetboek van internationaal privaatrecht ("WIPR") niet door het Belgisch recht, maar door het recht van toepassing op de rechtspersoon ("*lex societatis*") en dus door het Surinaams recht beheerst.

De theorie van het schijnmandaat naar Belgisch recht is dan ook niet van toepassing.

Bovendien veronderstelt de theorie van het schijnmandaat in elk geval een rechtmatig vertrouwen van de derde, wat betekent dat de derde niet wist of behoorde te weten dat de schijntoestand niet aan de werkelijke toestand beantwoordde.

Dergelijk rechtmatig vertrouwen is niet voorhanden.

Op Clairfield rustte, gelet op de aard en omvang van de opdracht die ze van een publieke rechtspersoon in een volgens haar "*onstabiel Zuid-Amerikaans land*" ontving, immers een onderzoeksplicht op basis waarvan ze minstens moest onderzoeken of de opdracht die de CBvS haar wou toekennen binnen haar wettelijke bevoegdheden viel.

De onbekendheid van de Surinaamse Bankwet in het Belgisch recht, noch artikel 111, §2 WIPR doen hieraan afbreuk, nu (i) ook naar Belgisch recht geldt dat rechtspersonen slechts binnen hun statutair of wettelijk doel kunnen handelen en (ii) ook de Nationale Bank van België slechts de bij wet vastgestelde verrichtingen mag uitvoeren (cfr. de artikelen 5 tot en met 16 van de wet van 22 januari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de nationale bank van België).

Clairfield behoorde de onbekwaamheid van de CBvS dan ook te kennen, minstens de door dhr. van Trikt gewekte schijn te onderzoeken en een voorzichtigheid aan de dag te leggen, wat ze niet deed.

Ook de vierde door de CBvS opgeworpen nietigheidsgrond is bijgevolg, voor wat betreft Prodigy 1, 2, 5 en Lagarde 1, gegrond.

4. gevolgen van de nietigheid

41. De nietigheid van een overeenkomst heeft als gevolg dat de overeenkomst en haar rechtsgevolgen met terugwerkende kracht (*ex tunc*) worden uitgewist en partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin ze zich voor het aangaan van de overeenkomst bevonden.

Op de partijen bij de nietige overeenkomst rust de verplichting om al hetgeen ze in uitvoering van de nietige overeenkomst hebben ontvangen terug te geven.

42. Tussen partijen bestaat geen betwisting dat de CBvS op grond van de overeenkomsten reeds een bedrag van 2.552.932,59 euro aan Clairfield betaalde.

De CBvS vordert hiervan de terugbetaling en vraagt de rechtbank om de vordering van Clairfield tot betaling van haar factuur 2020-014 en van een schadevergoeding voor de beweerde onrechtmatige beëindiging van de overeenkomsten af te wijzen.

De vastgestelde nietigheid van de overeenkomsten heeft inderdaad als gevolg dat de vordering van Clairfield tot betaling van een nog openstaande factuur en een schadevergoeding ongegrond is.

Clairfield kan immers geen nakoming van nietige overeenkomsten afdwingen, noch een schadevergoeding vorderen wegens een beweerde onrechtmatige beëindiging van nietige overeenkomsten.

43. Wat de gevorderde terugbetaling betreft, maakt Clairfield aanspraak op een 'matiging' van de nietigheidssanctie.

Ze stelt dat gelet op de aard van de overeenkomsten geen terugbetalingsverplichting kan bestaan, nu ze wel degelijk prestaties heeft geleverd en deze prestaties en de hiervoor

door de CBvS betaalde vergoedingen elkaar in evenwicht houden.

De rechtbank volgt deze redenering niet.

Wanneer een rechtshandeling nietig wordt verklaard, is het herstel in de oorspronkelijke toestand de regel en moet de eis tot terugvordering in principe worden toegekend.

Er is geen grond voorhanden om van deze regel af te wijken en toch bepaalde rechtsgevolgen aan de overeenkomsten toe te kennen, hoewel ze in strijd werden bevonden met de Surinaamse anti-corruptiewet, een ongeoorloofde oorzaak hebben en de CBvS (tenzij wat Prodigy 3 betreft) niet over de vereiste bekwaamheid beschikte om ze aan te gaan.

De CBvS maakt ten aanzien van Clairfield dan ook terecht aanspraak op een terugbetaling van de reeds ontvangen som van 2.552.932,59 euro.

5. besluit

44. Uit het voorgaande volgt dat de vordering van Clairfield tegen de CBvS ongegrond is en de (tegen-)vordering van de CBvS tegen Clairfield gegrond.

De rechtbank gaat niet in op de overige door partijen aangehaalde middelen en argumenten, die immers niet van aard zijn haar beslissing te wijzigen en bijgevolg niet relevant zijn.

Clairfield moet als in het ongelijk gestelde partij de gerechtskosten dragen.

6. aangifte artikel 29 wetboek van strafvordering

45. Overeenkomstig artikel 29, §1 van het wetboek van strafvordering is elke gestelde overheid, openbaar officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of wanbedrijf, ertoe verplicht daarvan dadelijk bericht te geven aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen wiens rechtsgebied die misdaad of dat wanbedrijf is gepleegd of de verdachte zou kunnen gevonden worden.

In uitvoering van deze verplichting, bezorgt de rechtbank een kopie van dit vonnis aan de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg, afdeling Antwerpen, waar de zetel van Clairfield gelegen is.

5. Beslissing van de rechtbank

De rechtbank doet uitspraak op tegenspraak en na erover te hebben beraadslaagd, neemt de rechtbank de volgende beslissing:

Voegt de zaken met rolnummers A/20/01635 en A/20/04070 samen op grond van samenhang;

Verklaart de vordering van Clairfield tegen de CBvS toelaatbaar, maar ongegrond en wijst ze af;

Verklaart de vordering van de CBvS tegen Clairfield toelaatbaar en gegrond als volgt;

Spreekt de nietigheid uit van de overeenkomsten Prodigy 1, Prodigy 2, Prodigy 3, Prodigy 5 en Lagarde 1 tussen partijen;

Veroordeelt Clairfield tot terugbetaling aan de CBvS van een bedrag van 2.552.932,59 euro, te vermeerderen met moratoire interest aan de wettelijke rentevoet vanaf de datum van de dagvaarding tot op datum van volledige betaling;

Nodigt de griffier uit bij toepassing van artikel 29, §1 van het wetboek van strafvordering een kopie van dit vonnis aan de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen te bezorgen;

Legt de gerechtskosten ten laste van Clairfield, aan de zijde van de CBvS begroot op de dagvaardingskosten van 501,37 euro (met inbegrip van de bijdrage van 20 euro voor het Begrotingsfonds van de juridische tweedelijnsbijstand) en een (geïndexeerde) rechtsplegingsvergoeding van 21.000 euro.

Legt de rolrechten van 330 euro (2 x 165 euro) ten laste van Clairfield, te betalen aan de FOD Financiën, na uitnodiging.

Dit vonnis is uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande hoger beroep en zonder zekerheidsstelling.

Dit vonnis werd gewezen door de 8e kamer van de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel, samengesteld uit:

Mevrouw Verschaeve –Kamervoorzitter,

De heer Vleck, rechter in ondernemingszaken,

De heer Geerts, rechter in ondernemingszaken,

die alle zittingen hebben bijgewoond en aan het beraad hebben deelgenomen.

Bovenvermelde rechters in ondernemingszaken verkeren in de onmogelijkheid om dit vonnis te ondertekenen. Waarvan akte in toepassing van art. 785 Ger.W.

Het vonnis werd uitgesproken in openbare terechtzitting door mevrouw
Verschaeve, Rechter –Kamervoorzitter, bijgestaan door de heer De Maesschalck, griffier,

op 20-10-2022

DE MAESSCHALCK

GEERTS

VLECK

VERSCHAEVE

